

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д. ик. н. **Виржиния Иванова Желязкова** от

Висшето училище по застраховане и финанси - София

на материалите, представени за участие в конкурс

за заемане на академичната длъжност „**доцент**“

в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по област на висше образование „Социални, стопански и правни науки“,

професионално направление 3.8. Икономика

(Световно стопанство и международни икономически отношения – Международни финанси), обявен в Държавен вестник, бр. 40 от 14.05.2021 г. и на интернет-страница на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра „Маркетинг и МИО“ към Факултета по икономически и социални науки, като единствен кандидат участва гл. ас. д-р Траян Павлов Йосифов от същия университет.

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № Р33-3160 от 13.07.2021 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ „Паисий Хилендарски“) съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „**доцент**“ в ПУ по област на висше образование „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8. Икономика (Световно стопанство и международни икономически отношения – Международни финанси), **обявен** за нуждите на катедра „Маркетинг и МИО“ към Факултета по икономически и

социални науки. За участие в обявения конкурс е подал документи единствен кандидат - гл. ас. д-р Траян Павлов Йосифов от същия университет.

Представеният от д-р Йосифов комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ „Паисий Хилендарски“, и включва следните документи:

- Молба по образец до ректора на ПУ „Паисий Хилендарски“ за допускане до конкурса;
- Автобиография;
- Диплома за ОКС „магистър“
- Диплома за ОНС „доктор“
- Списък на научните трудове;
- Справка за изпълнението на националните минимални и на допълнителните за ПУ „Паисий Хилендарски“ факултетни изисквания;
- Анотации на материалите по чл. 65 от ПРАСПУ и самооценка на авторите приноси;
- Декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- Удостоверение за трудов стаж;
- Документи, удостоверяващи учебната дейност, извършвана от кандидата;
- Документи, удостоверяващи научноизследователската дейност, извършвана от кандидата.

Кандидатът д-р Йосифов е приложил общо 25 броя научни труда: 1 монография, 1 книга на основата на дисертационния труд за присъждане на ОНС „доктор“, 1 студия, 1 учебник, 2 университетски учебни пособия, 5 статии,

публикувани в издания, индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, 13 статии в издания, неиндексирани в световноизвестни бази данни с научна информация и 2 научни доклада. Приемат се за рецензиране 18 броя научни труда, които се отчитат при крайната оценка, тъй като попадат в обхвата на конкурса и не повтарят тематиката на дисертационния труд за присъждане на ОНС „доктор“.

Прави впечатление много добрата подредба на документацията по конкурса, което улеснява оценяването на кандидата и говори за неговата коректност и дисциплинираност. Към трите научни статии, които д-р Траянов разработва в съавторство са приложени разделителни протоколи, от които е виден неговият принос.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Траян Павлов Йосифов придобива висшето си образование в Университета за национално и световно стопанство-София, където завършва ОКС „бакалавър“ по специалност „Финанси“ през 2006 година и след това ОКС „магистър“ по същата специалност. По-нататък, в годините 2010-2013 той продължава да надгражда образованието си, като следва в ОНС „доктор“ в ПУ „Паисий Хилендарски“. В периода 2006-2012 година д-р Йосифов работи в банковия сектор в България, заемайки различни длъжности в две от системните банки в България – Пощенска банка и Райфайзенбанк, което му дава възможност да натрупа богат практически опит и знания, които в последствие са от пряка полза за академичното му развитие.

От 2012 година досега д-р Йосифов работи в ПУ „Паисий Хилендарски“, където последователно заема позициите „асистент“ и „главен асистент“. През този период той развива преподавателска дейност, като води различни дисциплини от областта на финансите: „Международни финанси“, „Публични финан-

си“, „Банково дело и финансиране. Това създава предпоставки д-р Йосифов да натрупа педагогически опит и знания, необходими за хабилитация.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Оценка на учебно-педагогическа дейност

За целите на учебния процес по преподаваните от него дисциплини д-р Йосифов разработва един учебник по „Банково дело и финансиране“ и едно учебно помагало по „Международни финанси“. Това показва неговата последователност като преподавател и умението му да представя учебния материал в достъпна и подходяща за студентите форма.

В представената справка за учебната дейност на кандидата няма конкретна информация за хорариума – аудиторна и извънаудиторна заетост по учебните дисциплини, които той води, но независимо от това става ясно, че той притежава сериозен преподавателски опит, натрупан в течение на девет години работа в ПУ „П. Хилендарски“. През периода 2016-2018 година д-р Йосифов е участвал в проект „Студентски практики“ като академичен наставник, което е обогатило опита му от работата със студенти и като техен ментор.

Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата

Хабилитационният труд на кандидата д-р Йосифов е посветен на тема, която добива изключителна актуалност през последните години – биотехнологичните иновации и по-конкретно тяхното финансиране чрез дялово участие. В своя труд авторът прави изследване на формите на финансиране на биотехнологичните иновации, като прави паралели между практиките в САЩ и Европа, също така разглежда неговите особености конкретно за европейския пазар. Налагат се няколко съществени извода в резултат на анализа, който е извършен в рамките на монографията и те имат подчертано практическа насоченост. Може

би най-важният от тях е, че биотехнологичните иновации, поради своята висока рисковост и иновативност (включително често пъти те се развиват от новостартиращи организации) трудно намират финансиране от банките, които са основния източник на привлечен ресурс в Европа. Най-подходящата форма за тяхното финансиране си остава дяловото участие, което в много случаи се извършва от фондове за рисков капитал и въобще от инвеститори, за които е характерен по-висок от средния апетит за поемане на риск. Тази особеност на привличането на средства за развитието на биотехнологичните иновации едва ли ще бъде преодоляна в близко бъдеще предвид традициите на финансирането в Европа и високата степен на консервативност на банковите институции и от тази гледна точка работата на кандидата е много навременна.

Д-р Йосифов е представил за рецензиране и книгата си на основата на дисертационния си труд за присъждане на ОНС „доктор“. Книгата е посветена на ролята на рисковите фондове за финансиране и развитие на иновациите в нашата страна – много актуален въпрос, особено с оглед на ниската степен на развитие на иновациите в България и необходимостта те да бъдат приоритизирани, което е на практика невъзможно без наличието на адекватен на нуждите на икономиката ни финансов ресурс.

Освен тези два по-големи по обем и значимост труда, д-р Йосифов е автор и на още 23 броя публикации, 16 от които приемам за рецензиране, тъй като попадат в обхвата на обявения конкурс. От тях 10 броя са статиите, представени са също така и 1 студия, 1 учебник, 1 учебно помагало и 3 доклада. Три от публикациите са в съавторство. Това показва, че д-р Йосифов самостоятелно работи по изследваните от него въпроси, но същевременно умее да извършва научни изследвания и съвместно с други учени, което е важно качество за всеки, който е поел по пътя на академичното развитие.

Прави впечатление, че научните публикации на кандидата са в няколко различни направления – финанси и банково дело, иновации, макроикономика в международен план. Тези разнообразни направления обаче се допълват и рабо-

тата по тях подпомага развитието на кандидата, тъй като създава предпоставки за задълбочено вникване в някои основни особености на проявлението на съвременните международни финанси от различни гледни точки. Така например, трудно би могло да се разсъждава над проблематиката на рисковото финансиране изобщо и в частност на различни иновативни проекти и дейности, без да се разбира спецификата на банкирането в Европа с неговата силна консервативност. Разходите за научноизследователска дейност в България, тема, на която е посветена една от статиите на кандидата, на пръв поглед изглежда в страни от проблематиката на конкурса, но тя осветлява централен проблем за развитието на иновациите и оттам – за конкурентоспособността на икономиката на страната ни в международен план – финансирането на научната работа, която води до тяхната поява и развитие. Иновативното предприемачество и неговата роля за международната конкурентоспособност на икономиката също е много важна тема в международен план и има може би не пряко, но категорично ясно косвено значение и за международните финанси, тъй като финансирането на предприемаческата дейност също има редица свои специфики и т.н.

Броят и качеството на научните публикации са достатъчно, за да бъдат изпълнени националните минимални изисквания, залегнали в Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ).

Кандидатът д-р Йосифов е участвал в три научни проекта, финансирани от Фонд „Научни изследвания“ на ПУ „П. Хилендарски“. Единият е посветен на проблемите на устойчивото развитие, другият – на ефектите на глобализацията и последващото от нея „(не)екологоустойчиво“ потребление, а третият – на зелените технологии. И трите теми са изключително актуални и значими по участието на д-р Йосифов по проекти, в които те се разработват, говори за неговата амбициозност и научна активност.

Приноси (научни, научно-приложни, приложни) и цитирания

Кандидатът д-р Йосифов е представил справка за научните приноси на публикациите си и ги е разделил в две групи:

- Такива, имащи отношение към приложението на някои специфични „...форми на финансиране на иновационните проекти в сферата на биоикономиката на международно равнище, с оглед на тяхната бъдеща практическа реализация в България“ и
- Такива, които са „...насочени към разрешаване на значими проблеми свързани с оценката на икономическия риск и качествено подобряване на стопанската среда в страната.“

Считам, че така определени, двете групи приноси отговарят на научната продукция, представена от кандидата за рецензиране за целите на настоящия конкурс. Към първата група той посочва общо четири броя приноси, към втората – общо седем. Приемам приносите от първата група така, както са дефинирани от кандидата. От приносите от втората група не приемам последните три за научни или научно-приложни, тъй като те отразяват учебната дейност на кандидата и имат практическо значение за подпомагане на учебния процес по преподаваните от него дисциплини.

Кандидатът не е разделил приносите на такива с чисто научен, теоретичен и други с научно-приложен характер. От моя гледна точка приносите му са предимно с научно-приложен характер, тъй като постигнатото в научните му публикации като резултати е от помощ за практиката. Това е много важно качество за една научна продукция, тъй като именно в практиката научните резултати получават апробация и реален смисъл.

Трудовете на д-р Йосифов са цитирани от различни български автори и броят на цитиранията удовлетворява минималните национални изисквания на ЗРАСРБ.

4. Оценка на личния принос на кандидата/-ите

Към момента на написването на настоящата рецензия няма информация за плагиатство в трудовете на д-р Йосифов. Представена е авторова декларация за оригиналност и достоверност относно резултатите от научните трудове и приносите в тях.

5. Критични забележки и препоръки

Нямам значими критични бележки към работата на кандидата. Бих препоръчала на д-р Йосифов в бъдеще една по-структурирана подредба на списъка с научни публикации, като се започва с хабилизационния труд, след това се позиционира книгата на основата на дисертационния труд, студията, статиите, докладите и накрая – учебника и учебното помагало. Това е въпрос на техническа работа и би довело до по-голяма прегледност на иначе много добре подредените материали по конкурса.

6. Лични впечатления

Не познавам лично д-р Йосифов, но от качеството на материалите по конкурса достигам до заключението, че той е един много усърден и последователен учен с потенциал за сериозно академично развитие.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Траян Павлов Йосифов отговарят на изисквания на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът в конкурса е представил достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“. В трудовете на кандидата се откриват отчетливо оригинални приноси, предимно от научно-приложен характер. Ясна е ангажираността на д-р Йосифов с учебната

дейност, като част от научните му резултати намират отражение в разработените от него учебник и учебно помагало по преподаваните от него дисциплини. Това ми дава основанията да направя заключението, че научната и преподавателската квалификация на кандидата е несъмнена.

Постигнатите от д-р Йосифов резултати в учебната и научно-изследователската дейност напълно съответстват на специфичните изисквания на Факултета по икономически и социални науки, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

В резултат на гореизложеното, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Факултет по икономически и социални науки за избор на гл. ас. д-р Траян Павлов Йосифов на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „П. Хилендарски“ в област на висше образование „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8. Икономика (Световно стопанство и международни икономически отношения – Международни финанси

8.09.2021 г.
гр. София

Рецензент:

.....
(проф. д. ик. н. Виржиния Желязкова)